

Elin Reinert Planck, leiðari í Kvinnuhúsinum:

Minni enn helvtin av kvinnunum fara heim aftur

Harðskapur var orsøkin til nærum helmingin av áheitanunum, Kreppumiðstøðin í Kvinnuhúsinum fekk í fjør. - Tær flestu kvinnurnar hava funnið seg í harðskapi í nógv ár. Nøkur dømi eru av og á um serliga grovan harðskap, men vit hava ikki varhugan av, at harðskapurin í dag sum heild er grovari í mun til fyrr, sigur Elin Reinert Planck, leiðari í Kvinnuhúsinum í Havn

TURID KJØLBRO

Tað eru níggju ár síðani Kvinnuhúsið í Havn fór at virka. Kvinnuhúsið hevur øll hesi árin virkað sum kreppumiðstøð hjá fólki, serliga kvinnum, sum av eini ella aðrari orsök eru komin út, har tey ikki grynna longur. Hesi árin er stór broyting farin fram í hugburðinum á fólki. - tað kennist enn at vera eitt stórt niðurlag at viðganga, at ein og eins næstu mugu hava hjálp, men ein bati er at hómá í so máta, og fólk eru

vorðin meiri opin um hesi viðurskipti.

Enn sum áður er harðskapur í parlamentum ella hjúnalagnum ein atvold til kreppuna hjá tí einstaka, sum vendir sær til Kvinnuhúsið. Í fjør komu 313 áheitanir til húsið, harav 151 vóru mál, har harðskapur var uppi. Harðskapur er bæði líkamligur og sálarligur harðskapur. Árið fyri komu 387 áheitanir og tá vóru 72 av harðskapsávum. Í 1996, 1995 og 1994 vóru tølunum ávíkavist 434, 518 og 316, og harðskapstølunum 76,

94 og 123.

Hvørja ferð fólk venda sær til Kvinnuhúsið, verður eitt hagtalsblað fyllt út, har skrivað verður á, hvør orsøkin er til kreppuna hjá hesum einstaka. Sum skilst er ymiskt, hvussu nógvur áheitanir koma um hjálp, nógv verða hjálpt ígjøgnum ráðgeving, meðan onnur gista í Kvinnuhúsinum í styttri ella longri tíðarskeið.

- Orsøkirnar kunnu vera rættiliga nógvur og ymiskar til, at fólk koma í kreppu. Tað kunnu vera figgarligir trupulleikar, sundurlesing, hjúnaskilnaður, samveru-rættur, misnýtsla, ótrúskapur, blóðskemd, neyðtøka, sálarligir trupulleikar, og ymisk mentan, sigur Elin Reinert Planck, leiðari í Kvinnuhúsinum.

Fordómur

Hetta seinasta, at ymisk mentan er atvoldin til trupulleikar, hevur vundið meiri upp á seg seinastu fáu árin.

- Vit fáa nakrar áheitanir um árið frá føroyingum, ið liva saman við fólki av øðrum etniskum uppruna, sum eru í kreppu. Hetta hevur ikki verið so nógv frammi áður, men av tí, at fleiri

føroyingar fáa sær maka av øðrum uppruna, koma fleiri slíkar áheitanir. Tað er ikki altíð eydnar, og als ikki um viðkomandi ikki hevur gjørt sær greitt, hvat tað vil siga, at eitt heilt fremmant fólk kemur til Føroya, sum ikki kennir til mál og mentan, og sum ikki hevur nakað netværk her. Vit hava vitað, at grønlandskar kvinnur mangan standa illa í tí, tá ið tær koma til Føroya, um einki verður gjørt fyri at integrera tær her.

- Føroyingar eru á tremur við fordómum. Eg loyvi mær at ivast í, um nógvir føroyingar eru fegnir um, at dótturin ella sonurin finna sær ein luttan maka ella ein maka av øðrum etniskum uppruna. Fólk av øðrum etniskum uppruna og sum kanska tosa vánaligt føroyskt, hava tað ikki altíð so lætt í Føroyum. Tað er sjón fyri søgn, at tey hava trupult við at finna eina íbúð til dæmis.

Altíð ein útvegur

Harðskapur kann vera so nógv, men hóast harðskapur var atvoldin til helmingin av áheitanunum í fjør og at tal-ið var meiri enn tvífalt so

stórt sum árið fyri, metir leiðarin í Kvinnuhúsinum, at talan er um sama slag av harðskapi sum áður. Tey hava ikki lagt merki til, at harðskapurin er vorðin grovari.

- Nøkur dømi eru av og á um grovan harðskap, har viðkomandi noyðist til lækna. Hesi, ið eru út fyri harðskapi, vilja helst ikki til lækna, uttan tað er alneyðugt, tí tað er framvegis skomm. Og tá ið kvinnur noyðast á skaðastovu ella til lækna av hesum ávum, uppgæva tær aðra orsök til „óhappið“.

- Fólk eru meiri opin um hesi viðurskipti í dag enn fyri fáum árum síðani. Sum oftast kennir konan, sum verður bukað, onkran, sum hevur verið í somu støðu og sum vísir til Kvinnuhúsið. Í dag eru kvinnur greiðar yvir, at tað er ein útvegur, sigur Elin Planck.

Tað eru serliga kvinnur í aldrinum 30-50 ár, ið venda sær til Kvinnuhúsið, men eisini heilt ungur kvinnur, ið koma við smábørnum.

- Tær flestu hava funnið seg í harðskapi í nógv ár. Uttan mun til, hvørja loysn kvinnurnar, sum gista í Kvinnuhúsinum, velja, fáa tær at vita, at tær eru altíð vælkomnar aftur, men vit

siggja ikki nógvur aftur. Tá ið vit siggja somu konuna aftur, hendir tað áðrenn eitt ár er farið, síðani hon gisti í húsinum. Hesar eru umleið 1-2 um árið.

Leiðarin í Kvinnuhúsinum metir, at minni enn helmingurin av kvinnunum, ið koma í húsið, fara heim aftur.

- Tær, sum gista í húsinum í eitt longri tíðarskeið, fara ikki heim aftur, men velja ein annan útveg. Onkur kemur og er í nakrar dagar, til tað allarringasta hevur lagt seg heima. Hetta er vanligi ein kona, sum hevur livað saman við einum misnýtara í árávis, - hann hevur kanska tørt, hevur gjørt eitt ella annað, so hon má ríma, men tá ið hann so verður edrúur aftur, fer hon heim aftur. Vit fáa eisini samband við konur, sum hava verið í parlamentum í fleiri ár vegna bórnini. Tær siggja fyrr ella seinni, at tær hava brúkt bórnini sum umbering fyri einki at hava gjørt. Bórnini hava í øllum førum ikki gott av tí.

Elin Reinert Planck sigur, at tað er avgjørt tørvur á eini viðgerðarstovu, har þor við trupulleikum í parlamentum, kunnu fáa hjálp. Kvinnuhúsið hevur sum er ikki orku til at hesa uppgávuna.

www.nummar.fo føroyska telefonbókin á internetinum

Telefonbókin er nú tøk á internetinum. Fleiri eru møguleikarnir at leita ávísar felagnummarið fram

- **Einföld leiting:** er niðast í hoga horni á forsiðuni
- **Økisleiting:** klikk á eitt av økjum á Føroyakortinum
- **Viðkað leiting:** tá ið fáir upplýsingar eru tøkir

Ikki er neyðugt at skriva alt navnið ella gotunavn, men bara t.d. ein part av tí. Roynið t.d. í **Einföld leiting** niðara feldi **Eftirnavn/virki** at skriva: **teleb**

Virki/stovnar! Lesið meira um lýsingarmøguleikar undir slóðini lýsingar

Elin Reinert Planck, leiðari í Kvinnuhúsinum.

Mynd:Álvur Haraldsen